

Gittin Sources 50

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף לה עמוד א

מתני' לא תתייחד עמו. זה שנתן לה הגט ואמר לה מהיום אם מתי לא תתייחד עמו שמא [יבא עליה ואיכא מ"ד בגמרא [דף עג ב] דחיישין שמא] בעל לשם קדושין וצריכה גט שני וכגון דאיכא עדי יחוד דאמרין הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה כדאיתא בהזורק [דף פא ב] ולמאן דלא חייש נמי מכל מקום פנויה היא [ע"ז דף לו ב] ואסור להתייחד עם הפנויה אבל לאו משום גט ישן אתינן עלה דכיון דלרבנן דקיימא לן כוותיהו אם מת הרי היא מגורשת מעכשיו כדאיתא בגמרא תו ליכא משום גט ישן דלא חיישין להכי אלא כשילעזו עליה דגיטה קודם לבנה ואינו כן אבל הכא שהיא מגורשת גמורה לרבנן אם ילעזו עליה כדון ילעזו ומיהו לר' יהודה דסבר דבינתים הרי היא כאשת איש לכל דבריה [ודאי ליכא למיחש משום קידושין ולדידיה היינו טעמא דלא תתייחד משום גט ישן ר' יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבריה] וטעמייהו דרבי יהודה ור' יוסי מפרש בגמרא:

גמ' תאנא ובלבד שימות הא דקתני מגורשת ואינה מגורשת והוי באשם תלוי ובלבד שימות אבל אי לא מת אגלאי מילתא דלאו גיטא הוא וחייב חטאת ופרכינן בין לרבי יוסי בין לר' יהודה הא לדידהו לא הוי גיטא למפרע משעת מסירה א"כ לא הוי גט עד לאחר מיתה אמר רבא מעת שאני בעולם עיקר הפירוש דס"ל לר' יהודה דמהיום אם מתי ר"ל מהיום שמתי בו כלומר שעה אחת לפני מיתתו ור' יוסי מספקא ליה דלמא מהיום ממש קאמר או שמא מהיום שמתי קאמר וכרבי יהודה ולפיכך בעילתו ספק: ימים שבינתים. בין נתינה למיתה: ומיטמא לה. אם כהן הוא: שאינה צריכה הימנו גט שני. אם מת דסמוך למיתה הוי גט: בעילתה תלויה. הדבר תלוי עד שימות או יעמוד מחולי זה דלרבי מאיר משמע ליה מהיום משעת מסירת הגט וכשמת נמצאת מגורשת גמורה למפרע רבי יוסי אומר בעילתה ספק ואם ימות חייב באשם תלוי וכטעמא דפרישית:

וחכמים אומרים מגורשת ואינה מגורשת לכל דבר ובלבד שימות.

דמהיום משמע להו מיום המסירה ופרכינן בגמרא חכמים היינו ר' יוסי ומשנינן דאיכא בינייהו הא דר' זירא דא"ר זירא כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה דלר' יוסי כיון דאגידה גביה בחייו הרי היא כספק מגורשת דעלמא ולרבנן כיון שהדבר עומד להתברר אין הבעל חייב במזונותיה:

ולא תתייחד עמו ואפילו בנה קטן וכו'. תוספתא היא זו:

אחד אינה צריכה הימנו גט שני. שאפילו קידש ממש בפניו אין חוששין לקדושין שאין דבר שבערוה פחות משנים כדאיתא בפרק האומר דקדושין (דף סה ב):

זה היה מעשה ואמרו אין מצטרפין. דאע"ג דלגבי ממון קיימא לן בפרק זה בורר (דף ל ב) דהלואה אחר הלואה והודאה אחר הודאה מצטרפין לגבי אישות דשייך בדיני נפשות בבת אחת בעיא להו:

וכתב הרשב"א ז"ל ומסתברא כגון שראה הוא את העדים אבל ראו אותו שנים מן החלון והם רואין ואינן נראין לו אינה צריכה ממנו גט שני לפי שאדם יודע שהמקדש בינו לבין עצמו שלא בפני עדים אף על פי ששניהם מודים אינה מקודשת הלכך כשבעל זה לא לשם קדושין בעל אלא לזנות בעלמא:

רש"י מסכת כתובות דף כז עמוד ב

לא תתייחד עמו - במסכת גיטין היא שכיב מרע שכתב ומסר גט לאשתו על מנת שאם מת יהא גט למפרע ולא תיזקק לחליצה לא תתייחד עמו שמא יבא עליה והוה ליה גט ישן ותנן בית הלל אוסרין לפטור בגט ישן ואיזהו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה וטעמא גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה.

תוספות מסכת כתובות דף כז עמוד ב

לא תתייחד עמו אלא בעדים - פירוש בקונטרס משום גט ישן ולא פירש לטעמיה דפירש בגיטין (דף עג). דבמהיום אם מתי מגורשת למפרע משעת נתינה ולא תתייחד עמו משום חשש קידושין כמו המגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי בית הלל אומרים צריכה הימנו גט שני (שם דף פא). [ולא שייך גט ישן כלל לפירוש דהתם] וכן משמע התם בגמרא אבל לרבינו תם דמפרש מה היא באותן הימים קאי אמהיום אם מתי ונעשה כאומר מעת שאני בעולם שאין דעתו לגרשה אף על פי שאומר מהיום אלא שעה אחת לפני מיתתו הוי טעמא משום גט ישן ובתוספתא משמע כפי רבינו תם. שפיר קאמר לך דכתיב ויכר יוסף - זה שבא נולד כאן והלך עם אביו למדינת הים ועתה כשחזר ואמר לא ידענא לך מיחזי כשיקרא כי היה לו לידע אם הוא אחיו אם לאו כיון שמכירו קודם להכי קאמר רב חסדא דשפיר קאמר ליה שאינו מכירו כדאשכחן ביוסף.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף עט עמוד ב

מתני'. ב"ש אומרים: פוטר אדם אשתו בגט ישן, ובית הלל אוסרין. ואיזהו גט ישן? כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה. גמ'. במאי קמיפלגי? ב"ש סברי, לא אמרינן: גזרה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה; וב"ה סברי, אמרי': גזרה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה. א"ר אבא אמר שמואל: אם נישאת - לא תצא. וא"ד, א"ר אבא אמר שמואל: אם נתגרשה - תינשא לכתחלה.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף עג עמוד א

מתני' לא תתייחד עמו אלא ע"פ עדים. פירש"י ז"ל משום שמא יבא עליה דאיכא למ"ד חיישין שמא בעל לשם קדושין וצריכה גט שני, ולמאן דלא חייש נמי מ"מ פנויה היא ואסור להתייחד עם הפנויה, ואין כאן טעם משום גט ישן שכבר מסרו לה קודם לכן, פירוש לפירושו שכיון שאמר מהיום ואם מת למפרע מתגרשת אין כאן משום גט ישן ודמי למי שגירש את אשתו ולאחר זמן נתייחדה עמו שאין חוששין לגט ישן כלל, ואפילו למ"ד לא תנשא בו לכתחלה ואין צריך לומר למ"ד אם נתגרשה בו תנשא לכתחלה שהרי נתגרשה מהיום אם ימות, ואי קשיא הא דאמרי' לקמן ה"ז גיטין כל זמן שאעבור מנגד פניך שלשים יום והיה הולך ובא הולך ובא וכו' ולגט ישן אין חוששין הואיל ולא נתייחד עמה אלמא אם נתייחד עמה גט ישן הוי, י"ל שאני הכא כיון שאמר מהיום ואם מת נתגרשה למפרע אין חוששין לגט ישן, אבל התם בדלא אמר מעכשיו והו"ל כאלו לא נתן לה אלא נתייחד עמה בין כתיבה לנתינה. והראב"ד ז"ל פירשה בשמסרו ליד שלישי אבל נתן לה אין לחוש לגט ישן, ואין לשון ה"ז גיטין משמעו כן.

חדושי הרשב"א מסכת גיטין דף עג עמוד א

וטעמא דמתני' דקתני לא תתייחד עמה פרש"י ז"ל משום שמא יבא עליה דאיכא למ"ד חיישי' שמא בעל לשם קדושין וצריכה גט שני, ולמאן דלא חייש מ"מ פנויה היא ואסור להתייחד עם הפנויה, ואין כאן טעם משום גט ישן שכבר מסרו לה קודם לכן כלומר שאין חוששין לגט ישן בשאמר לה מהיום אם מתי או מהיום ולכשתעשי כך משום דכיון שאם מת או תקיים תנאו נתגרשה למפרע אין חוששין לו, כמו שאין חוששין במי שגירש את אשתו בגט גמור מהיום ואחר כך נתייחדה עמו (ע"ט ב'), ואפי' למ"ד לא תנשא בו לכתחלה וכ"ש למ"ד אם נתגרשה בו תנשא לכתחלה, והא דאמרי' ה"ז גיטין כל זמן שאעבור מנגד פניך שלשים יום והיה הולך ובא הולך ובא הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט וכו' ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה דאלמא אם נתייחד הוי גט ישן, י"ל דהתם בדלא אמר לה מהיום ולסוף שלשים יום הוא דנתגרשה והלכך כשנתייחד בנתיים ה"ל כאלו נתייחד בין כתיבה לנתינה, והר"א אב"ד ז"ל פירשה בשלא מסרו לה אלא ביד שלישי, ואין הלשון מתחזור לפירושו דהרי זה גיטין שנתנו לה משמע, ולספרים דגרסי בה על מנת שאעבור מנגד פניך, אין לך לומר כלשון הראשון דהאומר על מנת כאומר מעכשיו דמי, אלא ע"כ בשנתנו ביד שלישי, ומיהו לפר"ח ור"ת ז"ל שפירשו הא דתנן הכא מה היא באותן הימים דקאי אמהיום אם מתי מעכשיו אם מתי כמו שאני עתיד לכתוב בסמוך אי אפשר לפרש טעמא דמתני' משום חשש קדושין, שהרי לר' יהודה אינה מגורשת כלל מעכשיו אפי' לכו מאית, אלא הוי טעמא משום גט ישן דכיון דלא הוי גט אי לא מאית חיישי' ביה נמי לגט ישן, וכן פירשה רש"י ז"ל בפרק האשה שנתאלמנה. והקשו בתוס' לפי' זה מדמייטין עלה בגמ' ברייתא דראוה שנתיהדה עמו באפלה וכו' דמפרש בה טעמא משום חשש קדושין דלכאורה משמע דמתני' נמי מההוא חששא הוא, ותירצו דלר' יוסי יש לפרש דהוי טעמא נמי משום חשש קדושין ולדידיה איכא משום תרי חששות דכיון דקאמר דהוי מגורשת ואינה מגורשת מספק אם היא מגורשת איכא משום חשש קדושין ואם אינה מגורשת איכא משום גט ישן.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת גיטין פרק ז משנה ד

[ד] ממה שאתה צריך לדעת שכל הנותן גט על תנאי או גט זמן הרי זה אסור לו להתיחד עמה כל אותו הזמן, אלא נפרד ממנה משעת כתיבת הגט, וכל זמן שהעידו עדים שנתיחד עמה בטל הגט. ודיני מגורשת ואינה מגורשת רבים, מהם שהוא חייב במזונותיה ואינו מפר נדריה ואינו מטמא לה כמגורשת, ופסק ההלכה בזו שהיא מגורשת לכל דבר ובלבד שימות. ולפיכך הבא עליה באותן הימים בעילתו תלויה, אם מת הבעל יפטר, ואם עמד ובטל הגט נמצא שבעל אשת איש, ואם היתה ביאתו עליה בשגגה יביא חטאת.

רמב"ם הלכות גירושין פרק ט הלכה יט

ובכל אלו התנאים כל הימים שמנתינת הגט עד שימות ויתקיים התנאי הרי היא מגורשת לכל דבר, ובלבד שלא יתיחד עמה כמו שבארנו.

רמב"ם הלכות גירושין פרק ח הלכה ב

כל המגרש על תנאי בין שאמר מעכשיו בין שאמר אם יהיה ואם לא יהיה הרי זה לא יתיחד עם אשתו כל זמן שלא נתקיים התנאי אלא בפני עד, ואפילו עבד ואפילו שפחה חוץ משפחתה או בנה הקטן מפני שאינה בושה מלשמש בפניהם, והדבר ידוע שאם נתיחד עמה א בפני שני עדים כאחד אפילו לאחר שנתיקיים התנאי הרי זו ספק מגורשת, שמא נבעלה ובטל הגט כמו שיתבאר בהלכות אלו.

מגיד משנה הלכות גירושין פרק ח הלכה ב

[ב] כל המגרש וכו'. בפרק מי שאחזו (דף ע"ג) גבי שכיב מרע שגירש את אשתו ואמר מהיום אם מתי שנינו במשנה לא תתיחד עמו אלא בפני עדים אפילו ע"פ עבד ואפילו על פי שפחה חוץ משפחתה מפני שלבה גס בשפחתה. ופירש"י שמא יבא עליה דאיכא למ"ד חיישין שמא בעל לשם קדושין וצריכה גט שני ולמאן דלא חייש נמי מ"מ פנויה היא ואסור להתיחד עם הפנויה (ע"כ). וממ"ש פנויה היא משמע שאפילו אין שם עדי יחוד אסור להתיחד עמה וזה דעת רבינו ומשנתנו בין בשיש שם עדי יחוד בין אין שם היא וכשיש שם עדי יחוד בגמרא נתבאר דינה ובפרק הזורק ורבינו בארו פ"י בדין המגרש את אשתו וחזר ובעלה וכו' ושם יתבאר שאם ראוה שנתיחדה ולא ראוה שנבעלה צריכה גט מספק שמא חזר ובעלה לשם קדושין ונמצא שהיא ספק מגורשת שמא הגט הראשון נתבטל כשחזר וקדשה וצריכה גט אחר וזהו שכתב רבינו בכאן והדבר ידוע שאם נתיחד עמה וכו' ויש במשנתנו פירושים אחרים. ומ"ש רבינו או בנה קטן כן מבואר בתוספתא ונזכרה בהלכות לומר שהגדול אף על פי שהוא בנה אינה משמשת בפניו:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ט הלכה ט

התנה עליה שתגרש כשיעבור מנגד פניה שלשים יום והיה הולך ובא הולך ובא ולא נתיחד עמה, כשילך וישהה שלשים יום תהיה מגורשת, ואף על פי שהיה הולך ובא בתוך שלשים יום הואיל ולא נתיחד עמה הרי זה גט כשר. בד"א בשהתנה ואמר הרי היא נאמנת עלי לומר שלא פייסתי אותה, אבל אם לא האמינה חוששין שמא פייס אותה כשהיה הולך ובא ומחלה לו וחזר ובטל הגט כשפייסה, ומפני חשש זה יהיה הגט פסול אחר השלשים יום. וכן האומר לאשה הרי זה גיטיך לאחר שנים עשר חדש והיה עמה במדינה חוששין שמא פייס אותה עד שיאמר נאמנת עלי שלא פייסתי.

רמב"ם הלכות גירושין פרק ט הלכה כה

נתייחד עמה אחר שאמר להן לכתוב ולחתום וליתן לה הרי אלו לא יכתבו, וקל וחומר הדברים אם הגט שניתן לה לידה כשנתייחד עמה נפסל הגט שמא בעל קל וחומר לזה שלא נכתב, ואם כתבו ונתנו לה אחר שנתייחד עמה אינו גט.

רמב"ם הלכות גירושין פרק י הלכה יז - יח

הלכה יז

המגרש את אשתו וחזר ובעלה בפני עדים קודם שתנשא לאחר בין שגירשה מן הנשואין בין מן האירוסין הואיל ואשתו היתה הרי זו בחזקת שהחזירה ולשם קידושין בעל לא לשם זנות, ואפילו ראו אותו שנתן לה מעות, שחזקה היא שאין אדם עושה בעילתו באשתו בעילת זנות והרי בידו לעשותה בעילת מצוה, לפיכך הרי זו בחזקת מקודשת קידושי ודאי וצריכה ממנו גט שני.

הלכה יח

נתייחד עמה בפני עדים והוא שיהיו שני העדים כאחד, אם היתה מגורשת מן הנשואין חוששין לה שמא נבעלה והן הן עידי יחוד הן הן עידי ביאה, שכל המקדש בביאה אינו צריך לבעול בפני עדים אלא יתייחד בפניהן ויבעול כמו שבארנו, לפיכך צריכה גט מספק והרי היא ספק מקודשת, ואם היתה מגורשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין לבו גס בה.